

Då beslag har genomförts är det vid vissa tillfällen svårigheter att veta vilka beslut som bör och kan fattas avseende beslag. - (detta rör inte beslag som avgörs vid domstolsförhandling rörande avslutad förundersökning)

Nedan finns en lathund för ev. beslut avseende beslag

LATHUND avseende:

Åtgärder vid beslag - hävande/ förverkande/försäljning/oskadliggörande.

- 1) *Beslag ska hävas till den man tagit beslaget ifrån-om ingen annan gör anspråk på beslaget. (Grundregel RB 27:8§ 3 st)*

Beslut: Beslaget hävs till XX och förvaras hos polismyndigheten för hämtning inom 1 månad efter det att den beslaget hävts till formellt delgivits.

Åtgärd: Hämtas inte godset inom 1 månad från formell delgivning där det framgår att om inte godset hämtas inom 1 månad kommer det att försäljas/ förstöras. Efter 1 månad hanteras godset enligt Förfarandelagen 1974:1066.

När ett beslag har hävts ska den till vilken föremålet ska lämnas ut underrättas om att föremålet kan hämtas. För att föremålet ska få säljas eller förstöras måste underrättelsen delges. Om det är känt att någon annan också har drabbats av beslaget ska denne underrättas om att beslaget har hävts och till vem utlämnandet ska ske.

Om det är känt att någon annan drabbas av beslaget ska även han eller hon underrättas - behöver ej delges.

Utlämnande av ett föremål som har varit taget i beslag ska därför ske i samband med ett beslut om att häva beslaget. Justitiekanslern har i ett beslut framhållit att dröjsmål på högst någon vecka kan godtas.

- 2) *Beslag ska hävas till den man tagit beslaget från trots att ev. ägare gör anspråk på beslaget. Ska beslaget inte avgöras vid rättegång och den man tagit beslaget från ej ska åtalas för brott som har med beslaget att göra.*

- **Beslut:** Besluta att häva beslaget till den man tagit godset ifrån (om denne gör anspråk på beslaget). Underrättelse om beslut om hävande av beslag (blankett XXXXX) ska sändas till den/de (t.ex. tidigare ägare) som gör anspråk på beslaget och beslutet avser att denne/dessa inte får tillgång till beslaget. Denne/dessa kan då hos tingsrätten- inom tre veckor – klaga på beslutet och önska domstolens prövning av bättre rätt. Tingsrätten beslutar om kvarstad på beslag och genomför en förhandling avseende bättre rätt – inom tre veckor från beslut om hävande.

- **Åtgärd:** Verkställ Tingsrättens beslut efter förhandling.
- **Alt: åtgärd:** Har inte den ”tidigare ägaren” lämnat in en klagan till tingsrätten med ansökan om bättre rätt inom tre veckor från underrättelsen kan beslutet att häva beslaget till den man tagit det från att verkställas.
- Den som egendomen hävts till så ska formellt delges beslutet samt att denne har möjligheten att hämta föremålen och att om denne inte gör det inom en månad så kommer Polismyndigheten att låta försälja/ förstöra godset. Hämtas inte godset så hanteras det enligt Förfarandelagen 1974:1066.

- 3) *Förundersökningsledaren bedömer att ägare som blivit frånhänt gods genom stöld, rån, egenmäktigt förfarande eller tillgrepp av fortskaffningsmedel har uppenbart bättre rätt till beslaget än den som man tagit beslaget från och denne gör anspråk på beslaget. Det måste vara helt klart att det rör sig om ovanstående brottslighet – där man inte kan göra godtrosvärv om grundbrottet skett efter 1 juli 2003.*

OBS! se NJA 2008 s 282 där det framgår att det inte kan anses uppenbart att målsäganden har bättre rätt till egendomen så länge det inte är uppenbart att det förekommit ett olovligt tagande.

- **Beslut:** Beslut fattas att lämna ut beslaget till ”ägaren”. Information om beslutet skickas till den man tagit beslaget från (blankett:) om denne gjort anspråk på beslaget. Denne har sedan 3 veckor på sig att få beslutet prövat av tingsrätt. Avvakta 3 veckor - kontrollera med domstolen om klagan kommit in.
- **Åtgärd:** Verkställ tingsrättens beslut.
- **Alt åtgärd:** Har inte den som man tagit beslaget från lämnat in en klagan till tingsrätten avseende beslutet inom tre veckor från underrättelsen kan beslutet att häva beslaget till den man beslutat häva beslaget till verkställas.
- **OBS!** Formellt delge den som godset ska lämnas ut till. Lämna vid delgivningen information om att godset kommer att säljas eller förstöras av polismyndigheten om det inte hämtas inom 1 månad från delgivningen. Hämtas inte godset så hanteras det enligt Förfarandelagen 1974:1066 - försäljes/ förstöres.

- 4) *Beslag har gjorts från/hos okänd. Okänt vem det beslagtagna tillhör eller den hos vilket beslaget gjordes inte gör anspråk på beslaget. Annan har gjort anspråk på beslaget.*

- **Beslut:** Besluta om att häva beslaget till den som gör anspråk om denne kan visa sannolika skäl för sin rätt till godset. (se nedan - sannolika skäl)
- **Åtgärd:** Den som föremålen hävts till så ska formellt delges beslutet samt informeras om han har möjligheten att hämta föremålen och att om denne inte gör det inom en månad så kommer Polismyndigheten att låta försälja/ förstöra föremålen. Hämtas inte föremålen så hanteras de enligt Förfarandelagen 1974:1066

- 5) *Beslag har gjorts men det har inte gått att få fram vem det beslagtagna tillhör eller tagits ifrån och ingen person gör anspråk på beslaget.*

- **Beslut:** Är föremålen uppenbart stöldgods enligt Stöldgodslagen (lagen (1974:1065) om visst stöldgods) ska åklagare fatta beslut om förvar. Under 6 månader från beslutet ska ev. ägare eftersökas. Därefter ska godset kungöras i lokaltidning samt Polisens hemsida och Polismyndighetens anslagstavla under 1 månad. Har ingen sannolik ägare gjort anspråk så ska beslut fattas om försäljning eller förstörande enligt FAP 102-2/ PMFS 2017:4.

- 6) *Okänd ägare och ej stöldgodslagen samt godset har inte ett i samma ärende gemensamt värde överstigande ¼ dels prisbasbelopp - ca 12 075 kr (år 2020).*

- **Beslut:** Besluta att häva föremålen som tillgängligt - till förvaring hos Polismyndigheten till och med (3 månader efter beslut - t.o.m.XXXX-XX-XX)
- Finns det ingen som föremålet kan lämnas ut till, ska det före försäljningen finnas tillgängligt i minst tre månader hos den myndighet som förvarar egendomen. Tremånadersfristen ska beräknas från det att beslaget har hävts.

Om föremålet inte kan lämnas ut till någon, får den myndighet som förvarar föremålet sälja det för statens räkning eller förstöra det enl Förfarandelagen 1974:1066.

- 7) **Okänd ägare och ej stöldgodslagen och har ett i samma ärende gemensamt värde överstigande ¼ dels prisbasbelopp - ca 12 075 kr. (år 2020)**
- **Beslut: Besluta att häva föremålen som tillgängligt - till förvaring hos Polismyndigheten under tre månader från det att ägare eller rättsinnehavare genom kungörelse uppmanats att göra anspråk på egendomen.** (Tremånadersfristen ska beräknas i det fall egendomens sammanlagda värde överstiger en fjärdedel av det prisbasbelopp som gällde då beslaget gjordes, från det att ägare eller annan rättsinnehavare genom kungörelse har uppmanats att göra anspråk på egendomen)
  - **Åtgärd: Beslaget ska kungöras.** Kungöres i lokaltidning på ort där det är troligt att ägare kan finnas samt i Post o Inrikes tidning.
Framkommer ingen sannolik ägare – hanteras enligt Förfarandelagen 1974:1066 efter att det legat ute i post o Inrikes tidningar i en månad + 3 månader.
Om föremålet inte kan lämnas ut till någon, får den myndighet som förvarar föremålet sälja det för statens räkning eller förstöra det.
- 8) **Beslag har gjorts enl. RB 28:14a/BrB 36:3** (Brottslig användning, farliga föremål, hjälpmedel vid brott som innefattar skada på egendom) **och den man tagit beslaget från är känd - ingen ska åtalas för brott.** (se FAP 103-1/ PMFS 2017:6)
- **Åtgärd: Omedelbart förverkande - polisman på plats.** Upprättar blankett om omedelbart föreverkande och överlämnar en kopia till den man tagit föremålet ifrån. Denne har då i månad på sig att inkomma med missnöjesanmälan till polis/ åklagare. A-diarieför ärendet. Förvara godset väl.
  - **Missnöjesanmälan inkommer:** Efter inkommen missnöjesanmälan och prövning fattas beslut om ärendet ska överlämnas till åklagare för prövning i domstol eller om det ska hävas. Överlämnas ärendet till åklagare måste denne begära förhandling hos domstol eller häva beslaget inom en månad från det att missnöjesanmälan inkom.
Inkommer ingen missnöjesanmälan beslutar Polismyndigheten om försäljning/oskadliggörande enl. Förfarandelagen efter 1 månad. Bevakas.
  - **Åtgärd: Beslut om förverkande i efterhand.** Av Polismyndigheten förordnad (vanligtvis Förundersökningsledare) beslutar om förverkande efter utredning. Beslut A-diarieförs. Beslut delges den som föremålet tagits från. Denne har en månad på sig att inkomma med missnöjesanmälan - samma rutiner som ovan.
Finns ingen känd ägare ska beslutet anslås på myndighetens anslagstavla under 1 månad - för att ev. ägare ska kunna lämna in en missnöjesanmälan. Ingen missnöjesanmälan – hanteras enl. Förfarandelagen 1974:1066.
- 9) **Beslag har gjorts- okänt vem beslaget tillhör. Efter utredning föreligger förutsättningar för förverkande enligt BrB 36:3§.**
- Beslut:** Av Polismyndigheten förordnad-(vanligtvis förundersökningsledare) kan endast fatta beslut i ärenden där inge ska åtalas samt att värdet understiger 1/10 del av prisbasbeloppet (ca

4 830kr (år 2020)). Beslut ska anslås på Polismyndighetens anslagstavla. Den som önskar anmäla missnöje har 1 månad på sig från tiden för kungörandet/ ansländet.

Därefter hanteras godset enligt Förfarandelagen 1974:1066

När kan egendom oskadliggöras/ försäljas/ förstöras? Egendom som kan befaras komma till brottslig användning eller eljest är olämplig för försäljning skall oskadliggöras efter beslut om förverkande/ ej hämtats/okänd ägare. Egendom som inte har oskadliggjorts kan säljas genom den förvarande myndighetens försorg. Kan egendomen inte säljas får den förstöras. Förfarandelagen 1974:1066 - 6§.

Av 1 § Förfarandelagen framgår att lagen endast gäller om inte annat följer av bestämmelser i lag eller annan författning. Detta innebär bl.a. att bestämmelserna om att egendom får förstöras om den inte hämtas ut inte är tillämpliga om det av annan lag (t.ex. bokföringslagen i fråga om räkenskapsmaterial) framgår att egendomen ska bevaras.

När kan polismyndigheten besluta att omedelbart försälja beslagtagna egendom

Polismyndigheten kan enligt Förfarandelagen 1974:1066 omedelbart låta försälja egendom om

1. den ej kan vårdas utan fara för förstörelse
2. värdet av den är förenad med alltför stora kostnader, eller
3. särskilda skäl eljest föreligger.

För vems räkning sker försäljning enl. Förfarandelagen

Försäljning av egendom enligt Förfarandelagen sker för statens räkning. Har egendomen sålts, har ägaren eller annan rättsinnehavare rätt till ersättning. Denna utgår dock inte med högre belopp än som har inlöst vid försäljningen. Ansökan om ersättning prövas av Rikspolisstyrelsen om en polismyndighet fattat beslutet om försäljning.

Vid beslag - dokumentera om ett föremål är skadat eller ut funktion. Om ett beslagtagna föremål är skadat, ur funktion, saknar ordinarie eller normalt förekommande delar m.m. vid beslagstillfället, bör detta dokumenteras.

I vissa situationer kan det finnas anledning att även med bild dokumentera skador m.m. Det bör även anges om ett beslagtagna föremål är försett med särskilda tillbehör.

Fråga den som beslaget tas ifrån om han eller hon gör anspråk på beslaget. Redan när ett beslag verkställs bör den som drabbas av åtgärden tillfrågas om han eller hon gör anspråk eller avstår från anspråk på föremålet. Ett avstående från anspråk bör göras skriftligen.

Underrätta den som beslag tas ifrån om förenklad delgivning- dokumentera detta i beslagsprotokoll/fu-protokoll.

Beslagtagna föremål ska ej arkiveras i akten

Beslagtagna föremål får inte förvaras i arkivlagda akter eller i arkivlokaler.

Domstolen glömmer att fatta beslut om beslag.

Om ett brottmål avgörs utan att rätten fattar beslut angående beslag som är hänförligt till åtalet anses beslaget förfallet. (ska normalt återlämnas till den man tagit det ifrån. Domstolen kan göra rättelse inom 6 dagar.

Ett beslag kan upphöra genom att det ersätts med annat tvångsmedel

Ett beslag kan dessutom upphöra genom att det ersätts med ett annat tvångsmedel- t ex förvar enl Stöldgodslagen.

Stöldgodslagen

Egendom som har varit föremål för beslag kan under vissa förutsättningar tas i förvar enligt lagen (1974:1065) om visst stöldgods m.m. (stöldgodslagen). För att det ska vara möjligt krävs enligt 1 § första stycket stöldgodslagen att egendomen är frånhand någon genom brott och att den antingen har anträffats hos någon som uppenbart saknar rätt till den eller har anträffats utan att vara i någons besittning. Dessutom krävs att varken ägaren eller annan som har rätt till egendomen är känd och att åtgärden inte är uppenbart oskälig. Uttrycket ”egendom som frånhänts någon genom brott” ska enligt förarbetena till bestämmelsen i detta fall förstås så att det ska vara *uppenbart* att egendomen är av detta slag (prop. 1986/87:6 s. 23 f.). Finns enbart *anledning att anta* att den beslagtagna egendomen utgör stöldgods kan egendomen inte tas i förvar enligt denna bestämmelse.

Beslagtagna egendom kan förverkas enligt BrB 36 kap

Egendom som har varit tagen i beslag kan också förverkas enligt bestämmelserna i 36 kap. brottsbalken eller speciallagstiftning.

Vad är sannolika skäl för rätt till föremålet

Om den hos vilken beslaget har gjorts inte gör anspråk på föremålet eller om det inte kan utredas hos vem beslaget har gjorts, får föremålet i stället lämnas ut till den som gör anspråk på det, om denne kan visa sannolika skäl för sin rätt till föremålet

Att det ska vara sannolikt att den som gör anspråk på godset har rätt till det, är ett beviskrav som redan förekommer i andra sammanhang. Vid prövningen av om det t.ex. finns sannolika skäl för häktning, krävs det enligt doktrinen åtminstone att det är mer sannolikt att ett visst förhållande föreligger än att det inte gör det. Det föreslagna beviskravet motsvarar vad som bör krävas för att utlämnande ska få ske i nu aktuella fall och att det möjliggör en effektiv och rättssäker myndighetshandling av föremål som har varit tagna i beslag och som inte kan lämnas ut till den hos vilken beslaget gjorts. Det är viktigt att notera att ett beslut om utlämnande inte innebär att rätten till föremålet slutligt avgörs.

Om det inte är sannolikt att den person som gör anspråk på föremålet har rätt till det, ska det inte lämnas ut enligt denna bestämmelse. Den som vill hävda sin rätt till ett föremål när utlämnande har bedömts inte kunna ske kan vända sig till allmän domstol för att få frågan om rätten till föremålet avgjord.

För att uppfylla kravet på sannolika skäl bör det ofta vara tillräckligt att den som påstår sig ha rätt till föremålet kan beskriva det närmare (t.ex. ange särskilda kännetecken) och lämna uppgifter om dels hur och när föremålet har förvärvats, dels var och när föremålet senast var i hans eller hennes besittning. Det bör även med hänsyn till omständigheterna i övrigt framstå som sannolikt att han eller hon har rätt till det.

Vem fattar beslut om försäljning eller förstöring?

Den myndighet som förvarar föremålet ska fatta beslut om försäljning eller förstöring.

Av 1 § Förfarandelagen framgår att lagen endast gäller om inte annat följer av bestämmelser i lag eller annan författning. Detta innebär bl.a. att bestämmelserna om att egendom får förstöras om den inte hämtas ut inte är tillämpliga om det av annan lag (t.ex. bokföringslagen i fråga om räkenskapsmaterial) framgår att egendomen ska bevaras.

Godtrosförvärv

Den som är ägare till stöldgods som beslagtogs hos annan ska inom 6 månader framställa krav till den som beslaget gjorts från – Detta bör polisen var behjälplig med och dokumentera i akten. Detta är avgörande för att kunna hävda ägande vid en senare förhandling. Framställs inte kraven faller möjligheten till beslut om att det inte går att göra godtrosförvärv.

Hittegods / stöldgodslagen.

Stöldgodslagen gäller ej i fall där lagen (1938:121) om hittegods är tillämplig.

Kommentar till 5 § Stöldgodslagen (Lag om visst stöldgods m m (1974:1065)) Bestämmelserna i "Stöldgodslagen" ska inte tillämpas på hittegods. Därmed avses all egendom som inte befinner sig i någons besittning, varvid även den besittning som t ex en tjuv kan tänkas ha måste beaktas (se JO 1959 s. 368). Detta får anses innebära att t ex stöldgods måste ha tappats eller övergivits av tjuven för att egendomen skall kunna betraktas som hittegods (jfr NJA I 1947 s. 582). Om någon påträffar en s k tjuvgömma t ex nedgrävd ute i naturen får egendomen enligt min mening fortfarande anses vara i tjuvens "besittning" under förutsättning att omständigheterna tyder på att den som gömt godset i praktiken kan tänkas ha en möjlighet NJA II 1974 s. 632 att återfinna detsamma. Den nedgrävda egendomen skall således i sådana fall inte betraktas som hittegods. I de fall åter där det kan vara tveksamt huruvida den anträffade egendomen åtkommit genom brott eller ej eller huruvida den alltjämt skall anses vara i den brottsliges "besittning" torde egendomen enligt min mening böra betraktas som hittegods.

Möjlighet till att kontakt med kronofogdemyndigheten för utlämnade av information om beslag.

För att kunna lämna uppgifter om beslag till kronofogdemyndigheten gäller OSL 10 kap 27§ -generalklausulen. Ta särskild del avseende detta vid behov.